

Pier Paolo Pasolini, *Poeta de les cendres*, 1966 (Traducció: Gerard Cisneros, 2015)

Pel que fa a les meves obres futures... veuràs un jove arribar un dia a una casa bonica on un pare, una mare, un fill i una filla viuen ricament, en un estat que no es critica a si mateix, com si fos un tot, la vida pura i simple; hi ha també una serventa (d'un poble subproletari); ve, el jove, bell com un americà, i de seguida, la primera, la criada s'enamora d'ell, i s'alça les faldilles. Ell li dóna la ràbia pesant i dolça del seu membre. S'enamora després, d'ell, el fill; dormen els dos, a la mateixa cambra del noi, amb restes de la infantesa; i també al fill li dóna el seu membre de seda, més adult i potent; i el mateix do, condescendent i generós, perquè ell és aquell qui dóna, farà a la mare, admiradora dels seus vestits, els pantalons, la samarreta, els calçotets, abandonats en un xalet el dia calorós d'estiu, al Tirrè; i encara el mateix do li farà al pare, esdevenint pare del pare —atès que amb dolcesa maternal ambigua, és per nom, pare— al pare desvetllat a l'alba per un dolor que el talla per la meitat, a la panxa, i descobreix, llevant-se per anar al bany, la bellesa muda de les quatre del matí amb el sol ja fulgurant... i descobrirà el seu amor amb la mateixa meravella amb què ha descobert aquell sol: un amor com aquell d'Ília Ílitx pel seu servent pagès i jove; però conscient, i dramàtic perquè ell, el vell industrial amb cara d'Orson Welles, és un petitburgès, i ho dramatitza tot. El mateix do del membre, durant les hores de la malaltia del pare —i abans que al pare— farà a la filla de catorze anys, enamorada del seu pare; i ho descobreix, el jove que és tot amor, a través dels ulls enamorats, precisament, del pare. Després el jove se'n va: el carrer al final del qual desapareix queda desert per sempre. I cadascú, en l'espera, en el record, com un apòstol d'un Crist no crucificat sinó perdut, té el seu destí. És un teorema: i cada destí és un corol·lari. Els destins són els que saps, els del món on tu, amb el teu antipàtic somriure anticomunista i jo amb el meu odi infantil antiburgès, som germans: ho sabem tot d'ells! Com es pateix una neurosi d'ansietat i com una petit víctima femenina de catorze anys acaba al llit d'una clínica amb els punys tan tancats que ni un cisell els podria descalçar; com un noi parla amb ell mateix com un boig, bo i pintant i inventant noves tècniques fins a esdevenir un Giacometti, un Bacon, amb l'espectacle dels seus espectres figuratius, símbols de la tragèdia del món en una ànima malalta, pudent de l'enveja mesquina del mal; com una dona de mitjana edat, encara bonica i cuidada, no sap oblidar el Crist de l'Església i a

la vegada, un cop perduda, no sap resistir el desig de perdre's, encara, i viu entre joves fàcils i angoixes cristianes; i, en fi, com un pare que havent confós la vida amb la possessió, un cop posseït, perd la vida, la llença: és a dir que faci dons de les seves possessions —una fàbrica a la perifèria d'una gran ciutat— als seus operaris; i es perdi al desert com els hebreus. Casos de consciència, tots aquests. La criada esdevé, en canvi, una santa boja; se'n va al corral de la seva casa subproletària, calla, prega i fa miracles, guareix gent, només menja ortigues, fins que els cabells se li tornen verds, i al final, per morir, es fa enterrar, plorant, per una excavadora, i les seves llàgrimes brollant del fang esdevenen una font miraculosa. Abans que el Pare i que la Mare, al paradís terrestre hi havia un Primer Pare, és en la seva intimitat que, primerament, hem viscut. Però després, l'important ha sigut l'amor de la mare amb el qual ens hem identificat perquè no podem viure sinó identificant-nos amb algú. No podem, doncs, concebre cap amor que no tingui la dolcesa materna. Aquell primer Pare té, així, dolcesa de Mare. Però en una família burgesa no pot fer altrament que desencadenar drames morals. La religió, la religió del tracte directe amb Déu, és encara del món anterior al burgès. Els obrers observen.